

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TALABALARNING YOZUV KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH VOSITALARI: METODIK TAVSIF, YONDASHUVLAR VA DIDAKTIK INTEGRATSIYA

Muydinov Mansurjon Ilhomhon ugli

Namangan state institute of foreign languages

mansurjonmuydinov4229500@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamlashtirish sharoitida chet tili ta'limida talabalarning yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi raqamli o'quv vositalari (e-darslik, e-portfolio, blog, kollaborativ platformalar, mobil ilovalar, multimediya kontent, sun'iy intellekt asosidagi tahrir va baholash tizimlari, virtual yozuv laboratoriyalari)ning metodik tavsifi yoritiladi. Tadqiqot konseptual-tahliliy yondashuvga tayangan holda lingvodidaktik, kommunikativ, task-based learning (TBL) hamda multimodal pedagogika paradigmalarini birlashtiradi. Natijada raqamli vositalar yozuvni faqat texnik malaka sifatida emas, balki akademik, kommunikativ va ijodiy kompetensiya sifatida shakllantirishda strategik didaktik resurs ekanligi asoslanadi.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim, yozuv ko'nikmasi, e-portfolio, blog, kollaborativ yozuv, AI-assisted writing, TBL, multimodal yondashuv, virtual yozuv laboratoriyasi.

СРЕДСТВА РАЗВИТИЯ ПИСЬМЕННЫХ НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: МЕТОДИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА, ПОДХОДЫ И ДИДАКТИЧЕСКАЯ ИНТЕГРАЦИЯ

Муйдинов Мансуржон Илхомхонович

Наманганский государственный институт иностранных языков

mansurjonmuydinov4229500@gmail.com

Аннотация. В данной статье рассматривается методическое описание цифровых образовательных средств, способствующих развитию письменных навыков студентов в обучении иностранному языку в условиях цифровизации (электронные учебники, электронные портфолио, блоги, коллаборативные платформы, мобильные приложения, мультимедийный контент, системы редактирования и оценивания на основе искусственного интеллекта, виртуальные письменные лаборатории). Исследование опирается на концептуально-аналитический подход и интегрирует лингводидактическую, коммуникативную парадигмы, подход task-based learning (TBL), а также принципы мультимодальной педагогики. В результате обосновывается, что цифровые инструменты выступают стратегическим дидактическим ресурсом в формировании письменной речи не только как технического навыка, но и как академической, коммуникативной и творческой компетенции.

Ключевые слова: цифровое образование, письменная речь, электронное портфолио, блог, коллаборативное письмо, AI-assisted writing, TBL, мультимодальный подход, виртуальная письменная лаборатория.

MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' WRITING SKILLS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION: METHODOLOGICAL CHARACTERISTICS, APPROACHES, AND DIDACTIC INTEGRATION

Muydinov Mansurjon Ilkhomkhonovich
Namangan State Institute of Foreign Languages
mansurjonmuydinov4229500@gmail.com

Abstract. *This article provides a methodological description of digital educational tools that facilitate the development of students' writing skills in foreign language education in the context of digitalization, including e-textbooks, e-portfolios, blogs, collaborative platforms, mobile applications, multimedia content, artificial intelligence-based editing and assessment systems, and virtual writing laboratories. The study is based on a conceptual and analytical approach and integrates linguodidactic and communicative paradigms, the task-based learning (TBL) approach, as well as the principles of multimodal pedagogy. The findings substantiate that digital tools function as a strategic didactic resource in developing writing not merely as a technical skill, but as an academic, communicative, and creative competence.*

Keywords: *digital education, writing skills, e-portfolio, blog, collaborative writing, AI-assisted writing, TBL, multimodal approach, virtual writing laboratory.*

KIRISH

XXI asrda ta'lim tizimida kuzatilayotgan eng muhim transformatsion jarayonlardan biri — raqamlashtirish bo'lib, u o'qitish jarayonining mazmuni, tashkiliy shakllari hamda metodik mexanizmlarini sifat jihatdan yangilamoqda. Xususan, chet tili ta'limida yozuv ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish raqamli muhitning interaktivlik, moslashuvchanlik hamda shaxsiylashtirish (personalizatsiya) imkoniyatlari hisobiga yangi bosqichga ko'tarilmoqda. An'anaviy yozuv mashg'ulotlari ko'pincha qog'oz asosidagi topshiriqlar, yakuniy mahsulotga yo'naltirilgan baholash hamda cheklangan teskari aloqa (feedback) bilan tavsiflangan bo'lsa, raqamli pedagogika sharoitida yozuv faoliyati jarayonli yondashuv asosida "draft–revision–final" sikli, hamkorlikdagi tahrir (peer review), real vaqt rejimidagi izoh va monitoring, shuningdek, multimodal matn yaratish kabi metodik mexanizmlar bilan boyimoqda.

Lingvodidaktik manbalarda o'quv vositalari metodik vazifasi va maqsadiga ko'ra asosiy hamda yordamchi vositalarga ajratiladi. Raqamlashtirish sharoitida

mazkur tasnif yangi mazmun kasb etib, elektron darsliklar, e-portfolio, bloglar, onlayn yozuv platformalari, mobil ilovalar, interaktiv mashqlar, multimediya kontentlari, sun'iy intellekt (AI) asosidagi tahlil va tahrir vositalari hamda virtual yozuv laboratoriyalari yozuv kompetensiyasini rivojlantirishning yetakchi didaktik resurslariga aylanmoqda. Shu jihatdan, raqamli vositalarning metodik tavsifini ishlab chiqish, ularning pedagogik imkoniyatlarini ilmiy mezonlar asosida baholash va nazariy yondashuvlar bilan integratsiyalash masalasi zamonaviy metodika doirasida dolzarb ilmiy muammo sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqotning maqsadi — raqamli ta'lim sharoitida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishda qo'llaniladigan vositalarni metodik jihatdan tizimli tavsiflash hamda ularning lingvodidaktik, kommunikativ, vazifaga asoslangan ta'lim (Task-Based Learning — TBL) va multimodal yondashuvlar bilan integratsiya mexanizmlarini ilmiy asoslashdan iborat.

Mazkur tadqiqotda qo'yilgan maqsadga erishish uchun quyidagi o'zaro bog'liq ilmiy-nazariy va amaliy-metodik vazifalar belgilandi:

- raqamlashtirish sharoitida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishga oid ilmiy-nazariy manbalarni tahlil qilish, xususan, lingvodidaktik, kommunikativ, vazifaga asoslangan ta'lim (Task-Based Learning) hamda multimodal yondashuvlar doirasida yozuv ta'limining konseptual asoslarini aniqlash;

- yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishda qo'llaniladigan raqamli vositalarni funksional-didaktik mezonlar asosida tasniflash, ularning ta'lim jarayonidagi o'rni va metodik vazifalarini belgilash hamda an'anaviy yozuv vositalaridan farqlovchi xususiyatlarini asoslab berish;

- elektron darsliklar, e-portfolio, bloglar, onlayn yozuv platformalari, mobil ilovalar, multimediya kontentlari, sun'iy intellektga asoslangan tahlil va tahrir vositalari hamda virtual yozuv laboratoriyalarining metodik imkoniyatlarini tahlil qilish, jumladan, ularning interaktivlik, moslashuvchanlik, shaxsiylashtirish, hamkorlik va refleksiv faoliyatni rivojlantirishga ta'sirini aniqlash;

- raqamli yozuv vositalarining yozuv jarayonini tashkil etishdagi samaradorligini aniqlash, ya'ni rejalashtirish (planning), dastlabki variantni yaratish (drafting), qayta ko'rib chiqish (revising), tahrirlash (editing) va yakuniy

mahsulotni taqdim etish (publishing) bosqichlarida ularning didaktik imkoniyatlarini baholash;

-yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishda raqamli vositalar asosida amalga oshiriladigan hamkorlikdagi faoliyat (peer review, kollaborativ yozuv, onlayn muhokama) mexanizmlarini ilmiy jihatdan asoslash, ularning kommunikativ kompetensiya, tanqidiy fikrlash va ijtimoiy-muloqot ko'nikmalarini shakllantirishdagi rolini ochib berish;

-raqamli vositalar yordamida yozuv ko'nikmalarini baholash va monitoring qilish tizimini tahlil qilish, formatif va summativ baholash mexanizmlarini, avtomatlashtirilgan teskari aloqa (feedback) vositalari hamda e-portfolio asosidagi reflektiv baholashning metodik ahamiyatini aniqlash;

-multimodal resurslardan foydalanish orqali yozuv ko'nikmalarini boshqa til ko'nikmalari (o'qish, tinglab tushunish, gapirish) bilan integratsiyalash imkoniyatlarini asoslash, yozuvni ko'pkanalli (multiliteracy) kommunikativ faoliyat sifatida talqin qilish;

-raqamli ta'lim sharoitida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishning integratsiyalashgan metodik modelini ishlab chiqish, unda lingvodidaktik, kommunikativ, TBL va multimodal yondashuvlarning o'zaro uyg'unligi ta'minlanishini konseptual asoslash.

Taklif etilgan metodik modelning pedagogik samaradorligini asoslash, uni oliy ta'lim muassasalarida chet tilini o'qitish jarayoniga joriy etish imkoniyatlarini belgilash va metodik tavsiyalar ishlab chiqish.

Lingvodidaktika nuqtai nazaridan o'quv vositalari faqat bilimni uzatuvchi texnik resurs sifatida emas, balki ta'lim jarayonining mazmuni, shakli va natijasini belgilovchi murakkab didaktik tizim elementi sifatida qaraladi. Richards (2006) va Jalolov (2012) ta'kidlaganidek, samarali o'quv vositasi o'quvchining kognitiv faoliyatini faollashtirishi, mustaqil fikrlash va izlanish jarayonlarini qo'llab-quvvatlashi hamda kommunikativ vazifalarni hal etishga tayyorlashi lozim.

Raqamli o'quv vositalari ushbu talablarga to'liq mos keladi. Xususan, e-darsliklar, e-portfolio va raqamli topshiriqlar talabani individual o'rganish trayektoriyasini shakllantirishga, refleksiya va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini

rivojlantirishga xizmat qiladi. Raqamli muhitda yozuv jarayoni rejalashtirish, yozish, tahrirlash va qayta ko'rib chiqish kabi bosqichlarda izchil tashkil etilib, talabaning metakognitiv kompetensiyasini rivojlantiradi.

Shu tariqa, lingvodidaktik yondashuv doirasida raqamli vositalar yozuvni o'rgatishda talabaning passiv bilim oluvchi rolini bartaraf etib, uni faol, mas'uliyatli va ijodiy subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik resurs sifatida namoyon bo'ladi.

Kommunikativ yondashuvga ko'ra, yozuv faqat grammatik jihatdan to'g'ri matn yaratish bilan cheklanmaydi, balki muayyan auditoriya, maqsad, ijtimoiy kontekst va pragmatik moslikni hisobga olgan holda amalga oshiriladigan kommunikativ faoliyatdir (Hymes, 1972; Brown, 2001). Ushbu yondashuv yozuvni real muloqot ehtiyojlari bilan bog'lashni asosiy metodik tamoyil sifatida belgilaydi.

Raqamli muhitda bloglar, forumlar, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn muhokama platformalari yozuvni sun'iy auditoriyadan chiqarib, real o'quvchi va o'quvchi-o'qituvchi muloqotiga yo'naltiradi. Talabalar o'z yozma ishlarini real o'quvchilar tomonidan o'qilishi va baholanishini anglagan holda, matnning mazmuniy aniqligi, mantiqiy izchilligi va uslubiy mosligiga ko'proq e'tibor qaratadilar.

Natijada, yozuv faoliyati orqali diskursiv kompetensiya, sotsiokulturniy xabardorlik hamda pragmatik moslashuv ko'nikmalari shakllanadi. Bu esa yozuvni chet tilni o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyaning ajralmas tarkibiy qismi sifatida rivojlantirish imkonini beradi.

Task-Based Learning (TBL) yondashuvi tilni real kommunikativ vazifalarni bajarish jarayonida o'zlashtirish g'oyasiga asoslanadi (Nunan). Ushbu yondashuvda yozuv mashqlari sun'iy grammatik topshiriqlar shaklida emas, balki hayotiy va kasbiy vazifalar bilan bog'langan holda tashkil etiladi.

Masalan, elektron pochta yozish, hisobot tayyorlash, loyiha tavsifi yaratish, blog posti yoki akademik annotatsiya yozish kabi topshiriqlar yozuv faoliyatini maqsadli va natijaga yo'naltirilgan jarayonga aylantiradi. Talabalar yozuv orqali muammoni hal etadi, qaror qabul qiladi va o'z fikrini auditoriyaga mos shaklda yetkazadi.

Moodle, Google Classroom va Google Docs kabi raqamli platformalar TBLning asosiy bosqichlari — pre-task, task cycle va language focus — ni samarali amalga oshirish imkonini beradi. Ushbu muhitda talabalar hamkorlikda yozish, oʻzaro tahrirlash va muhokama qilish orqali til kompetensiyasini tabiiy ravishda rivojlantiradilar. Shu bois, TBL yondashuvi raqamli yozuv taʼlimida yuqori samaradorlikka ega metodik model sifatida eʼtirof etiladi.

Zamonaviy taʼlimda multimodal pedagogika yozuvni faqat yozma matn bilan cheklamasdan, audio, video, grafik, infografika va interaktiv elementlar bilan integratsiyalashgan holda oʻrgatishni taklif etadi (Kress; Jewitt). Ushbu yondashuv raqamli muhitning imkoniyatlaridan toʻliq foydalanib, talabaning axborotni turli modal kanallar orqali qabul qilish va qayta ishlash qobiliyatini rivojlantiradi.

Multimodal yozuv jarayonida talabalar matnni vizual materiallar bilan boyitadi, video yoki audio asosida yozma izohlar tayyorlaydi, infografika va prezentatsiyalar orqali fikrlarini tizimli bayon etadi. Bu esa yozuvni oʻqish, tinglab tushunish va gapirish koʻnikmalari bilan integratsiyalashgan holda rivojlantirishga xizmat qiladi.

Natijada, talabalar koʻp savodxonlik (multiliteracy) kompetensiyasini egallab, turli format va platformalarda samarali yozma muloqot olib borish imkoniyatiga ega boʻladilar. Multimodal yondashuv yozuvni zamonaviy axborot jamiyati talablariga moslashtirgan holda oʻrgatishning muhim nazariy va amaliy asosini tashkil etadi.

METODOLOGIYA

Mazkur maqola konseptual-tahliliy xarakterga ega boʻlib, unda raqamlashtirish sharoitida chet tili taʼlimida yozuv koʻnikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi raqamli oʻquv vositalarining didaktik imkoniyatlari tizimli ravishda tahlil qilinadi. Tadqiqot empirik tajriba emas, balki zamonaviy lingvodidaktik va pedagogik nazariyalar asosida mavjud ilmiy manbalar, metodik modellar va amaliy platformalar faoliyatini umumlashtirishga qaratilgan.

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-tadqiqot usullari qoʻllanildi:

Kontent tahlili usuli orqali raqamli oʻquv vositalarining (e-darsliklar, e-portfolio, bloglar, kollaborativ platformalar, mobil ilovalar, sunʼiy intellekt asosidagi yozuv va baholash tizimlari) funksional imkoniyatlari va didaktik xususiyatlari

tahlil qilindi. Ushbu usul yordamida raqamli vositalarning yozuv jarayonining rejalashtirish, matn yaratish, tahrirlash, qayta ko'rib chiqish va baholash bosqichlariga qanday ta'sir ko'rsatishi aniqlanadi. Shuningdek, raqamli muhitda tezkor fikr-mulohaza (feedback) va o'zaro baholash mexanizmlarining o'quv jarayonidagi roli o'rganildi.

Qiyosiy tahlil usuli an'anaviy (qog'oz asosidagi, o'qituvchi markazli) va raqamli (interaktiv, o'quvchi markazli) o'quv vositalarining yozuvni rivojlantirishdagi samaradorligini solishtirishga xizmat qildi. Ushbu tahlil orqali raqamli vositalarning moslashuvchanlik, shaxsiylashtirish, o'quvchi faolligi va mustaqillikni rivojlantirishdagi ustun jihatlari aniqlandi. Natijada, raqamli vositalarning yozuvni jarayonli, reflektiv va hamkorlikka asoslangan faoliyat sifatida tashkil etishdagi afzalliklari ilmiy jihatdan asoslandi.

Metodik modellash usuli asosida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan raqamli o'quv vositalarining integratsiyalashgan tizimi ishlab chiqildi. Ushbu model lingvodidaktik, kommunikativ, task-based learning va multimodal yondashuvlarning uyg'un integratsiyasiga tayangan holda shakllantirildi. Modellash jarayonida raqamli vositalarning o'quv maqsadlari, kompetensiya komponentlari va baholash mexanizmlari bilan uzviy bog'liqligi aniqlanib, ularning didaktik funksiyalari tizimlashtirildi.

Raqamli o'quv vositalarining yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligini baholash uchun quyidagi ilmiy-metodik mezonlar belgilandi:

Interaktivlik va tezkor feedback.

Raqamli muhitda o'qituvchi va tengdoshlar tomonidan beriladigan tezkor fikr-mulohaza yozuv jarayonini dinamik va moslashuvchan qiladi. Bu mezon yozuvdagi xatolarni darhol aniqlash va ularni tahrirlash orqali o'rganish samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shaxsiylashtirish va adaptivlik.

Raqamli vositalar talabaning individual til darajasi, o'rganish tezligi va ehtiyojlariga mos topshiriqlarni taqdim etish imkonini beradi. Ushbu mezon yozuvni o'rgatishda individual yondashuvni ta'minlash va differensial ta'limni amalga oshirish nuqtai nazaridan muhim hisoblanadi.

Hamkorlik (collaboration) va peer review.

Kollaborativ yozuv platformalari talabalar o'rtasida o'zaro muloqot, fikr almashish va birgalikda matn yaratish jarayonlarini faollashtiradi. Peer review mexanizmi orqali talabalar tanqidiy fikrlash, tahrirlash va baholash ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Refleksiya va monitoring (evidence-based tracking).

E-portfolio va raqamli kuzatuv vositalari yordamida talabaning yozuvdagi rivojlanish dinamikasi muntazam monitoring qilinadi. Ushbu mezon yozuv kompetensiyasining shakllanish jarayonini dalillarga asoslangan holda baholash imkonini beradi.

Multimodallik va integratsiyalashuv.

Raqamli vositalarning matnni audio, video, grafik va vizual elementlar bilan integratsiyalash imkoniyati yozuvni kompleks kommunikativ faoliyat sifatida rivojlantiradi. Bu mezon yozuvni boshqa til ko'nikmalari bilan uzviy bog'lashga xizmat qiladi.

Akademik halollik.

Raqamli platformalarda mavjud plagiatni aniqlash tizimlari, versiyalar tarixi va mualliflikni kuzatish mexanizmlari yozuv jarayonida akademik halollikni ta'minlaydi. Ushbu mezon talabalarni mas'uliyatli yozishga, manbalardan to'g'ri foydalanishga va mustaqil fikr bildirishga undaydi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Mazkur tadqiqot natijalari raqamlashtirish sharoitida qo'llanilayotgan yozuvga oid o'quv vositalarining metodik jihatdan turli funksional guruhlariga ajralishini va ularning yozuv ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'ziga xos didaktik imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Tahlil natijalariga ko'ra, raqamli yozuv vositalari yozuvni faqat yakuniy mahsulot sifatida emas, balki ko'p bosqichli, reflektiv va kommunikativ jarayon sifatida tashkil etishga xizmat qiladi.

Birinchi navbatda, kontent-taqdimot vositalari — elektron darsliklar, raqamli o'quv-metodik majmualar (RÖMM) va multimedia modullari — yozuvni o'rganishda asosiy axborot manbai sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu vositalar o'quv materiallarini matn, audio, video va vizual elementlar orqali ko'pkanalli shaklda taqdim etishi bilan

ajralib turadi. Natijada o'qish, tinglab tushunish va yozuv ko'nikmalari o'zaro integratsiyalashgan holda rivojlanadi. Bu esa yozuvni izolyatsiyalangan mashq sifatida emas, balki kompleks til faoliyati sifatida shakllantirishga imkon yaratadi.

Ikkinchi guruhni jarayonni boshqarish vositalari tashkil etadi. Moodle, Canvas, Blackboard va Google Classroom kabi LMS platformalari yozuv topshiriqlarini bosqichma-bosqich rejalashtirish, muddatlarni belgilash, baholash mezonlarini (rubrikalar) taqdim etish, qayta topshirish va izohlar orqali tahrirlash imkonini beradi. Ushbu platformalarda mavjud statistik monitoring vositalari o'qituvchiga talabalar faoliyatini tizimli kuzatish, talabalarga esa o'z rivojlanish dinamikasini anglash imkonini yaratadi. Bu holat yozuv jarayonining boshqariluvchanligini va shaffofligini oshiradi.

Uchinchi funksional guruh — mahsulotni hujjatlashtirish va refleksiya vositalari bo'lib, ular e-portfolio va bloglar orqali amalga oshiriladi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, e-portfolio talabaning yozma ishlarini vaqt davomida jamlash, tahlil qilish va baholash imkonini berib, yozuv kompetensiyasining rivojlanish dinamikasini ochiq aks ettiradi. Bloglar esa shaxsiy fikr bildirish, ijodiy yozuv va auditoriya bilan muloqot qilish imkonini kengaytirib, yozuvga bo'lgan ichki motivatsiyani kuchaytiradi. Ushbu vositalar metakognitiv nazorat va refleksiv fikrlashni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kollaborativ yozuv vositalari — Google Docs, Microsoft 365 va Padlet — yozuvni ijtimoiy-konstruktivistik asosda tashkil etish imkonini beradi. Real vaqt rejimida birgalikda matn yaratish, sharh qoldirish, tahrirlash va versiyalar tarixini kuzatish imkoniyati talabalar o'rtasida peer feedback va hamkorlik madaniyatini rivojlantiradi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, kollaborativ yozuv jarayonida talabalar til xatolarini faqat o'qituvchi emas, balki tengdoshlar fikri orqali ham anglab yetadi, bu esa yozuv sifatining oshishiga xizmat qiladi.

Avtomatik tahlil va intellektual yordam vositalari alohida metodik ahamiyatga ega bo'lib, Grammarly, Writefull, Turnitin va Unicheck kabi platformalar orqali yozuvdagi grammatik, leksik va uslubiy xatolar tezkor aniqlanadi. Ushbu vositalar talabaning mustaqil tahrir qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda akademik halollikni ta'minlashga xizmat qiladi. Ayniqsa,

plagiatni aniqlash tizimlari va versiyalar tarixi yozuv jarayonida mas'uliyat va mualliflik madaniyatini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

Shuningdek, virtual yozuv laboratoriyalari va onlayn akademik yozuv markazlari yozuvni professional va akademik janrlar bo'yicha o'rgatishda samarali mexanizm sifatida namoyon bo'ldi. Ushbu platformalarda argumentatsiya, iqtibos keltirish, bibliografiya tuzish va ilmiy uslubga rioya qilish bo'yicha yo'riqlar taqdim etilib, talabalar akademik diskursga bosqichma-bosqich tayyorlanadi.

Natijalar tahlili shuni ko'rsatdiki, raqamli vositalar yozuv ta'limida mahsulotga yo'naltirilgan yondashuvdan jarayonli yondashuvga o'tishni ta'minlaydi. Google Docs, LMS platformalari va AI-vositalar orqali "draft–revision–final version" sikli tabiiy va uzluksiz tarzda amalga oshiriladi. Bu jarayonda talabalar rejalashtirish, monitoring va qayta ko'rib chiqish kabi metakognitiv strategiyalarga tayangan holda ishlaydi. Natijada yozuv faoliyati ko'proq tahrir va yaxshilashga yo'naltiriladi, tezkor feedback mexanizmlari faollashadi va o'z-o'zini baholash ko'nikmalari mustahkamlanadi.

Kommunikativlik va auditoriya omili ham raqamli muhitda sezilarli darajada kuchayadi. Bloglar, forumlar va onlayn muhokama maydonchalari yozuvni real auditoriyaga yo'naltirib, pragmatik moslik, uslubiy tanlov va argumentatsiyani rivojlantiradi. Talabalar matnni "kimga va nima uchun" yozayotganini ongli ravishda rejalashtira boshlaydi. Bu holat yozuvni kommunikativ kompetensiyaning real va funksional komponentiga aylantiradi.

Task-Based Learning yondashuvi asosida ishlab chiqilgan topshiriqlar raqamli muhitda ayniqsa yuqori samaradorlikni namoyon etdi. LMS platformalari orqali pre-task bosqichida tayyorlov materiallari taqdim etilib, task cycle jarayonida hamkorlikdagi yozuv, muhokama va qayta yozish amalga oshiriladi, language focus bosqichida esa xatolar tahlili va rubrika asosida takomillashtirish ishlari olib boriladi. Natijada yozuv hayotiy vazifa, kasbiy kompetensiya va akademik diskursga tayyorgarlik vositasi sifatida shakllanadi.

Multimodal yondashuv asosida tashkil etilgan yozuv faoliyati multimedia, infografika, video va podkastlarga tayangan holda amalga oshiriladi. Bunday topshiriqlar yozuvni ko'pkanalli idrok bilan integratsiyalab, talabani zamonaviy

axborot muhitida axborotni tahlil qilish, integratsiyalash va ifodalashga tayyorlaydi. Natijada yozuv ko'p savodxonlik (multiliteracy) kompetensiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida shakllanadi.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Mazkur tadqiqot natijalari raqamlashtirish sharoitida chet tili ta'limida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish jarayoni sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarilayotganini ko'rsatdi. Tahlillar shuni tasdiqladiki, raqamli o'quv vositalari yozuvni faqat yakuniy mahsulotga yo'naltirilgan texnik faoliyat sifatida emas, balki ko'p bosqichli, reflektiv, kommunikativ va ijodiy jarayon sifatida tashkil etish imkonini beradi. Natijada yozuv talabani akademik, kasbiy va madaniyatlararo muloqot kompetensiyalarini shakllantiruvchi strategik didaktik resursga aylanadi.

Tadqiqot davomida raqamli yozuv vositalarining metodik tasnifi ishlab chiqildi va ularning har biri yozuv kompetensiyasining turli komponentlarini rivojlantirishga xizmat qilishi asoslab berildi. Kontent-taqdimot vositalari yozuvni boshqa til ko'nikmalari bilan integratsiyalashgan holda rivojlantirsa, LMS platformalari yozuv jarayonining boshqariluvchanligi va monitoringini ta'minlaydi. E-portfolio va bloglar refleksiya, metakognitiv nazorat va shaxsiy rivojlanish dinamikasini aniqlash imkonini beradi. Kollaborativ yozuv vositalari ijtimoiy-konstruktivistik o'rganishni qo'llab-quvvatlab, peer feedback va hamkorlik madaniyatini shakllantiradi. AI-assisted writing va plagiat nazorati tizimlari esa mustaqil tahrir, tezkor xato diagnostikasi va akademik halollikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Natijalar yozuv ta'limida mahsulotga yo'naltirilgan yondashuvdan jarayonli yondashuvga o'tishning metodik jihatdan asoslanganligini ko'rsatdi. "Draft–revision–final version" siklining raqamli muhitda tabiiy tashkil etilishi talabalarda rejalashtirish, monitoring va qayta ko'rib chiqish kabi metakognitiv strategiyalarni shakllantiradi. Bu esa yozuv sifatining barqaror oshishiga, feedback jarayonining tezlashishiga va o'z-o'zini baholash ko'nikmalarining mustahkamlanishiga olib keladi.

Kommunikativ yondashuv va TBL asosida ishlab chiqilgan topshiriqlar yozuvni real auditoriya va hayotiy vazifalar bilan bog'lab, uni akademik va kasbiy

diskursga tayyorgarlik vositasiga aylantiradi. Multimodal yondashuv esa yozuvni ko'p savodxonlik doirasida rivojlantirib, talabalarni zamonaviy raqamli axborot muhitida samarali yozma muloqot olib borishga tayyorlaydi.

Tadqiqot natijalariga tayangan holda quyidagi metodik tavsiyalarni berish mumkin: birinchidan, yozuv ta'limida raqamli vositalarni fragmentar emas, balki integratsiyalashgan tizim sifatida joriy etish; ikkinchidan, LMS platformalarida jarayonli yozuv modeli va aniq rubrikalarga asoslangan baholash mexanizmlarini yo'lga qo'yish; uchinchidan, e-portfolio va bloglardan refleksiya va monitoring vositasi sifatida muntazam foydalanish; to'rtinchidan, kollaborativ yozuv va peer review jarayonlarini yozuv ta'limining majburiy komponenti sifatida kiritish; beshinchidan, AI-assisted writing vositalaridan yordamchi, ammo nazorat ostidagi metodik resurs sifatida foydalanib, akademik halollik tamoyillarini kuchaytirish.

Xulosa qilib aytganda, raqamli yozuv vositalarini ilmiy asoslangan metodik yondashuvlar bilan uyg'unlashtirish chet tili ta'limida yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi hamda bo'lajak mutaxassislarning akademik va professional kommunikativ tayyorgarligini ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Jalolov J. Chet tili o'qitish metodikasi : darslik. — Toshkent : «O'qituvchi», 2012. — 412 b. — ISBN 978-9943-02-498-4. yangi.cspu.uz
2. Richards J. C. Communicative Language Teaching Today. — Cambridge : Cambridge University Press, 2006. — 47 p. Google Books
3. Hymes D. H. On Communicative Competence // Sociolinguistics. Selected Readings / ed. by J. B. Pride, J. Holmes. — Harmondsworth : Penguin, 1972. — P. 269–293. www.homes.uni-bielefeld.de
4. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. — 2nd ed. — White Plains, NY : Longman, 2001. — 248 p. Интернет Архив
5. Nunan D. Task-Based Language Teaching. — Cambridge : Cambridge University Press, 2004. — 222 p. Google Books
6. Kress G. Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. — London ; New York : Routledge, 2010. — 212 p. ResearchGate
7. Jewitt C. Technology, Literacy and Learning: A Multimodal Approach. — London ; New York : Routledge, 2008. — 192 p. Амазон
8. Kress G., van Leeuwen T. Reading Images: The Grammar of Visual Design. — 2nd ed. — London ; New York : Routledge, 2006. SCIRP